

Polemika: komentarz do notatki „Arłukowicz walczy z obscenicznymi obrazkami”

Obrazki na paczkach papierosów

for. iStockphoto Zx

W 2. numerze „Menedżera Zdrowia” w rubryce „Personalia” opublikowaliśmy notatkę „Arłukowicz walczy z obscenicznymi obrazkami”. Informowaliśmy w niej, że Ministerstwo Zdrowia odmówiło wydania aktów prawnych umożliwiających umieszczanie obrazków zniechęcających do palenia na paczkach z papierosami. Swoją decyzję tłumaczyło tym, że Unia Europejska nie zatwierdziła wzoru obrazków mających ostrzeżać przed nałogiem. *To także odpowiedź na żądania, by zasadami tworzenia ostrzeżeń dla palaczy rządziła wolna amerykanka* – pisaliśmy. Treścią notki poczuły się urażone środowiska tworzące programy antynikotynowe. Poniżej prezentujemy polemikę opracowaną przez stowarzyszenie MANKO oraz Polskie Towarzystwo Programów Zdrowotnych.

Notatka „Arłukowicz walczy z obscenicznymi obrazkami” obraża organizacje prozdrowotne, a prezentowane w niej argumenty są sprzeczne z interesem zdrowia publicznego. Autor m.in. podważa sens wprowadzenia ostrzeżeń obrazowych na paczkach papierosów, powołując się na nieprawdziwe informacje: *Nie będzie porównań kobiecej twarzy do pupy i innych obscenicznych quasi-ostrzeżeń obrazkowych na paczkach papierosów*. Ostrzeżenia obrazkowe, które miały pojawić się na paczkach papierosów w marcu 2013 r., przedstawiały prawdziwe skutki palenia papierosów, np. raka płuc czy starzenie się skóry, przez co miały uzupełniać ostrzeżenia tekstowe. Obrazki wybrane zostały z tzw. biblioteki ostrzeżeń obrazkowych zatwierdzonych przez Komisję Europejską. Ostrzeżenia obrazkowe to element europejskiej, a nawet światowej polityki ograniczającej epidemię palenia tytoniu. Co więcej, Polska jest zobligowana do wdrożenia regulacji na mocy międzynarodowych traktatów oraz europejskiego i polskiego prawa. Regulacje te zgodne są z zapisami Ramowej Konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o Ograniczeniu Użycia Tytoniu (FCTC), do której wprowadzenia Polska zobowiązała się już w 2006 r.

Skutki palenia

Co roku na świecie z powodu palenia tytoniu umiera 5 mln ludzi, w Europie 650 tys., w Polsce 70 tys. Rozwiązanie w postaci ostrzeżeń obrazkowych na paczkach papierosów zostało z sukcesem zastosowane w 42 krajach (m.in. Belgia, Wielka Brytania, Łotwa, Szwajcaria, Australia, Brazylia, Kanada, Nowa Zelandia, Tajlandia i wiele innych), reprezentujących 42 proc. światowej populacji, doprowadzając do znacznego ograniczenia liczby osób umierających rokrocznie z powodu chorób odtyniowych.

Wprowadzenie ostrzeżeń obrazkowych cieszy się ogromnym społecznym poparciem. Z najnowszych badań Eurobarometru z 2010 r. wynika, że aż 75 proc. Europejczyków opowiada się za wprowadzeniem obowiązkowych ostrzeżeń obrazkowych, a wskaźnik poparcia dla wprowadzenia ostrzeżeń obrazkowych w Polsce należy do najwyższych w Unii Europejskiej (83 proc.).

Wyniki badań naukowych wskazują, że ostrzeżenia obrazkowe należą do jednych z najbardziej skutecznych sposobów motywowania palaczy do rzucenia nałogu i zniechęcania osób niepalących do rozpoczęcia palenia. Na przykład w Kanadzie, która jako jeden z pierwszych krajów wprowadziła oznaczenia obrazkowe, 84 proc. palących postrzega je jako skuteczną informację zdrowotną, a ponad 90 proc. osób młodych uznało, że ostrzeżenia graficzne dostarczyły im istotnych informacji na temat skutków zdrowotnych palenia, były celne i zmniejszyły atrakcyjność papierosów.

Ostrzeżenia obrazkowe zmniejszają wpływ marketingu tytoniowego zarówno na decyzje obecnych palących, jak i potencjalnych palaczy, zwłaszcza dzieci i młodzieży. Według WHO, ostrzeżenia graficzne zmniejszają liczbę sięgających po papierosy młodych ludzi, a także wzmocniają decyzje palaczy dotyczące rzucenia nałogu lub rzadszego palenia w domu i przy dzieciach, by nie narażać innych na skutki biernego palenia. Co więcej, po wprowadzeniu ostrzeżeń tekstowych, które znajdują się na paczkach, ok. 4 proc. palaczy przyznało, że pod ich wpływem zaprzestało palenia, a 16–18 proc. palaczy zmieniło swoje przekonania na temat palenia tytoniu. Obecne ostrzeżenia tekstowe funkcjonują już od 6 lat i stały się elementem tła, który nie przykuwa już uwagi i przestał spełniać swoje funkcje. Dlatego istnieje silna potrzeba wprowadzenia ostrzeżeń obrazkowych.

Decyzja ministra

Pragniemy także odnieść się do uzasadnienia decyzji ministra zdrowia, który odrzucił rozporządzenie mające wprowadzić na paczkach papierosów ostrzeżenia obrazkowe. Stało się to 16 miesięcy po wejściu nowelizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, ponad pół roku po konsultacjach społecznych i zaakceptowaniu wspólnego projektu przez Ministerstwo Zdrowia i wszystkie zaangażowane strony, łamiąc wynegocjowane postanowienia. Projekt był przygotowany i zatwierdzony podczas konsultacji społecznych oraz konferencji uzgodnieniowej jeszcze w ubiegłym roku, zyskując ogromne społeczne poparcie.

De facto decyzję odrzucającą podpisanie rozporządzenia Ministerstwo Zdrowia argumentuje koniecznością dostosowania prawa do wymogów dyrektywy Komisji Europejskiej. Uzasadnienie decyzji Ministerstwa Zdrowia podane zostało w wątpliwość. Sama Komisja Europejska zaprzecza, jakoby miała blokować wprowadzenie w Polsce ostrzeżeń obrazkowych. Z oficjalnego oświadczenia KE wynika, że *nie ma potrzeby czekać z wprowadzeniem ostrzeżeń obrazkowych do czasu zakończenia nowelizacji dyrektywy o produktach tytoniowych*. Przeciwnie decyzji ministra zdrowia protestują organizacje międzynarodowe, polskie instytucje medyczne oraz środowisko pozarządowe. Buntują się również obywa-

„ Według WHO ostrzeżenia graficzne zmniejszają liczbę sięgających po papierosa młodych ludzi ”

„ Ostrzeżenia obrazkowe na paczkach papierosów to sprawdzony, międzynarodowy sposób ograniczania epidemii palenia tytoniu ”

tele, wysyłając e-maile na adres kancelarii ministra. Pod apelem wystosowanym do Ministerstwa Zdrowia podpisało się 10 organizacji medycznych: Polskie Towarzystwo Onkologiczne, Naczelna Izba Lekarska, Polskie Towarzystwo Nacisnienia Tętnicznego, Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce, Polskie Towarzystwo Kardiologiczne, Stowarzyszenie Młody Lekarz, Federacja Polskich Towarzystw Medycznych, Towarzystwo Internistów Polskich, Stowarzyszenie Walki z Rakiem Płuca, Yrkesforenginar mot Tobak „Tobacco or Health Sweden”. Sprzeciw wyraziło także środowisko pozarządowe. Pod listem podpisało się 38 organizacji pozarządowych z całej Polski.

Na koniec raz jeszcze pragniemy podkreślić, że ostrzeżenia obrazkowe na paczkach papierosów to sprawdzony, międzynarodowy sposób ograniczania epidemii palenia tytoniu, który jak najszybciej powinien być wprowadzony w Polsce. Argumenty przedstawione w artykule „Arlukowicz walczy z obscenicznymi obrazkami” są sprzeczne z interesem zdrowia publicznego.

Stowarzyszenie MANKO oraz Polskie Towarzystwo Programów Zdrowotnych to organizacje pozarządowe działające na rzecz ograniczania używania tytoniu.